

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA

**PORAVNITE STAZE
GOSPODNE.**

mihael

34 / 2020.

**LISTIĆ POLICIJSKE KAPELANIJE
SV. MIHAELA ARKANĐELA
MUP - SJEDIŠTE I
RAVNATELJSTVO POLICIJE**
Godište XV. (2020.), Broj 34 (464),
druga nedjelja došašća
6. PROSÍNCA 2020.

Kontakt:
vlč. Željko Rakošec,
 policijski kapelan
 tel.: 22 712, 85 682;
 e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula,
 pomoćnik policijskoga kapelana
 tel.: 88 853, 22 715, 82 805;
 e-mail: vbakula@mup.hr

Slika na naslovnici:
<https://www.centroletti.com/>

PROSINAC

Ned. 6. **DRUGA NEDJELJA
DOŠAŠĆA**
Nikola biskup; Nikša

Pon. 7. Ambrozije; Agaton

Uto. 8. **BEZGRJEŠNO ZAČEĆE
BLAŽENE DJEVICE MARIJE;**
Marija

Sri. 9. Abel; Valerija; Zdravka

Čet. 10. Gospa Loretska; Julija

Pet. 11. Damaz; Damir; Sabin; kv.

Sub. 12. Gospa Guadalupska

MEDITACIJA

Želiš li se obratiti?

3

SLUŽBA RIJEČI DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA

UVOD U ČITANJA

**Što donosi dan Kristova dolaska i
dan suda?**

4

ČITANJA

Poravnite staze Gospodnje.

6

HOMILIJA

Pripremite put Gospodinu

8

SLUŽBA RIJEČI

BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BLAŽENE DJEVICE MARIJE

UVOD U ČITANJA

Evo službenice Gospodnje

10

ČITANJA

**Zdravo, milosti puna!
Gospodin s tobom!**

12

HOMILIJA

Lakše je biti Anđeo nego Marija

14

KATEHEZA

Sakrament ženidbe

Brak i obitelj

16

Mali vjeronaučni leksikon

13

Bogočovjek

14

UZ SVETKOVINU

**Bezgrješno začeće Blažene Djevice
Marije**

22

Mali vjeronaučni leksikon

23

NAŠI POKOJNI

24

Želiš li se obratiti?

Želiš li se uistinu obratiti? Jesi li pripravan promijeniti se? Ili se jednom rukom držiš starog načina života, a drugom moliš ljudе da ti pomognu da se promijeniš?

Obraćenje sasvim sigurno nije nešto što možeš sam prouzročiti. Nije stvar volje. Pouzdati se moraš u unutarnji glas koji će ti pokazati put. Ta poznaješ taj unutarnji glas. Često mu se okrećeš. Sasvim jasno čuješ što od tebe zahtijeva iako si zatim svejedno počneš ponavljati pitanja, smišljati prigovore i tražiti mišljenje svih mogućih ljudi. Tako se zapleteš u mnoštvo često sasvim suprotnih misli, osjećaja i ideja te izgubiš doticaj s Bogom i sa samim sobom. Postaješ ovisan o svim tim ljudima koje si skupio oko sebe.

Samo ako neprestano slušaš svoj unutarnji glas, moći ćeš se okrenuti prema novom, slobodnom i radosnom životu.

Henri J. M. Nouw

Što donosi dan Kristova dolaska i dan suda?

Razotkrit će se i djela na zemlji

Prvo čitanje donosi početak drugoga dijela Knjige proroka Izajije, koji se ponekad naziva i Knjigom Izraelove utjehe. Takav naziv nadjenut joj je zbog njezina prvoga retka: »Tješite, tješite moj narod!« Te riječi pripadaju nekomu anonimnomu proroku koji se s Izraelcima nalazio u Babiloniji kad se već bližio kraj babilonskoga ropstva.

Navještaj oslobođenja i bogojavljenja

Ovonedjeljni odlomak sadrži navještaj oslobođenja i bogojavljenja. Treba tješiti narod Božji jer je došao kraj ropstvu Jeruzalema, a grad je okajao svoju krivnju te je dvostruko platio za svoj grijeh.

Prema Zakonu sadržanu u Knjizi Izlaska kradljivci su morali vratiti dvostruko od onoga što su ukrali. Tako je razdoblje babilonskoga ropstva shvaćeno kao izdržavanje kazne za priestupe. Ta je kazna sada »odležana«. O tome treba govoriti »srcu Jeruzalema«, što je hebrejski izraz za dobrostivo, prijazno i blago govorenje. Nije više vrijeme oštih i optužujućih proroštava. Stoga »glas«,

poslušan pozivu s početka odlomka, nalaže da se pripravi, očisti put Gospodinu kroz pustinju (heb. midbar), to jest kroz čitav kraj na istok od Jeruzalema, te da se poravna staza (heb. izraz označava dobro pripravljenu stazu od kamena) u stepi (heb. arava), to jest u dolini oko rijeke Jordana i Mrtvoga mora. Očito se radi o povratku Boga koji poput pobjednika vodi narod u njegov grad, u svoje svetište. Tako, poput čudesnoga razdvajanja vodâ Crvenoga mora i zaustavljanja vodâ Jordana za prvoga Izlaska, i u ovom se drugom Izlasku također može očekivati da će se, i unatoč prirodnim zakonima, Bogu i njegovu narodu pripraviti put. U tom se povratku naroda objavljuje slava Gospodnja vidljiva svima. Nakon podsjećanja na Božju vjernost zadanoj riječi u redcima što ih liturgija ispušta, Jeruzalemu je upućen poziv da kao »glasnik radosne vijesti« i ostalim gradovima navijesti dolazak Boga koji dolazi u moći, a s njime dolaze »naplata« i »nagrada«, to jest oslobođeni narod koji, kao u procesiji, prati svoga Gospodina. Bog je predstavljen kao pastir, što je bila uobičajena slika vladara koji je odgovoran za svoj narod, no ovdje se ta odgovornost ostvaruje u dobrostivoj i blagoj zauzetosti, osobito u odnosu prema najslabijima.

Posljednja vremena počinju s Isusom

Evangelist Marko kaže na početku da navodi riječi proroka Izajie, iako se zapravo radi o kombinaciji navoda proroka Malahije i Knjige Izlaska s jedne strane te proroka Izajie s druge strane. Ta dva navoda služe određivanju uloge Ivana Krstitelja, u odnosu na Isusa, a opisuju Ivana kao onoga koji dolazi pred Gospodinom kako bi mu pripravio put. Podsjećanje na riječi Knjige Izlaska možda želi reći da će se događaji Izlaska ponoviti na kraju vremenâ. Navodeći Izajijine riječi, evangelist kaže: »Glas viće u pustinji.« Tu pustinja nije samo zemljopisni prostor istočno od Jeruzalema, nego teološko mjesto priprave za Božji dolazak. Ivan je potom poistovjećen s »glasom«, a djelovanje mu se sastoji u propovijedanju krsta obraćenja na otpuštenje grijeha. Krst, odnosno uranjanje u vodu radi čišćenja, bila je uobičajena praksa u različitim židovskim zajednicama prvoga stoljeća. Imperfektom glagola »grnutik« i ponavljanjem riječi »sva« i »svi« evangelist naglašava trajan i brojan odjek na koji Ivan nailazi. Svojim propovijedanjem Ivan upućuje na dolazak Mesije koji je jači od njega, što potvrđuje i slika o razvezivanju remenja na sandalama. U židovskoj tradiciji učenik je bio dužan učitelju činiti sve što rob čini gospodaru, osim razvezivanja sandala. Tako je Ivan ovdje prikazan kao rob, sluga Isusov. Osim toga, Isus će krstiti Duhom Svetim, što upućuje na starozavjetno poimanje Dana Gospodnjega kao dana izlijevanja Duha. Posljednja vremena, dakle, po Marku ne počinju s Ivanom Krstiteljem, nego s Isusom, jer tek će on o njima progovoriti. Ivan je tomu priprava.

Zašto vjernici trebaju biti »neokaljani i besprijekorni«?

Pisac Druge Petrove poslanice upozorava svoje čitatelje na lažne učitelje, koji sumnjaju u obećanje Gospodinova dolaska. Stoga ih podsjeća da je u Božjim očima pojам vremena drugačiji nego u ljudi. U prvi plan dolazi Božja strpljivost, koja proizlazi iz njegove želje da se svi ljudi obrate. No unatoč toj strpljivosti Božjoj, vjernik se ne smije prepustiti uživanju i požudama, jer Dan će Gospodnji – a to znači dan njegova dolaska i dan suda – doći iznenada poput lopova. Pritom će uminuti nebesa i počela, a ni zemlja ne će biti pošteđena. Taj redak, tako, nagoviješta obnovu neba i zemlje, čitavoga svemira. Razotkrit će se i djela na zemlji, čime se označava sud pred kojim će se svi ljudi naći. Upravo zbog toga svi vjernici, bez razlike, moraju raditi na svojoj svetosti i pobožnosti jer to je stav iščekivanja, a ujedno i način ubrzanja drugoga Gospodinova dolaska. Pojam novih nebesa i nove zemlje podsjeća na riječi proroka Izajie koji tu sliku povezuje s nagradom za pravedne i kaznom za nevjernike, s radosnim životom u blagostanju, Božjom blizinom i odsutnošću zla. Takvo će stanje biti trajno i bit će obilježeno neprekidnim klanjanjem Gospodinu. Zato vjernici i nastoje da budu »neokaljani i besprijekorni«, što je već starozavjetni izraz za život prema Božjem zakonu i u skladu s njegovom voljom. Pritom moraju paziti da budu »u miru« jer to je znak Kristove prisutnosti među njima.

Fra Darko Tepert, *Glas Koncila*

Prvo čitanje: Iz 40,1-5.9-11

Pripravite put Gospodinu!

Čitanje Knjige proroka Izajije

Tješite, tješite moj narod,
govori Bog vaš.
Gоворите srcu Jeruzalema,
podvikujte mu
da mu se ropstvo dokonča,
da mu je krivnja okajana,
jer iz Gospodnje ruke primi
dvostruko za sve grijehе svoje.
Glas viče:
»Pripravite put Gospodnji u pustinji,
poravnite u stepi
stazu Bogu našemu.
Svaka dolina nek se povisi,
svaka gora i brežuljak neka se spusti;
što je krivudavo, neka se izravna,
što je hrapavo, neka se izgladi!
Objavit će se tada slava Gospodnja
i svako će je tijelo vidjeti,
jer Gospodnja su usta govorila.«
Na visoku se uspni goru,
blagovjesnice sionska!
Podigni snažno svoj glas,
blagovjesnice jeruzalemska!
Podigni ga, ne boj se,
reci judejskim gradovima:
»Evo Boga vašega!«
Gle, Gospodin Bog dolazi u moći,
mišicom svojom vlada!
Gle, naplata njegova s njime
i nagrada njegova pred njim!
Kao pastir pase stado svoje,
rukama ga svojim sakuplja,
jaganjce nosi u naručju,
a dojilicama otpočinut daje.

Otpjevni psalam: Ps 85, 9ab-14

*Pokaži nam, Gospodine,
milosrđe svoje i daj nam svoje spasenje*

Da poslušam što mi to Gospodin govori:
Gospodin obećava mir narodu svomu,
vjernima svojim.
Zaista, blizu je njegovo spasenje onima
koji ga se boje
i slava će njegova
prebivati u zemlji našoj.

*****

Ljubav će se i vjernost sastati,
pravda i mir zagrliti.
Vjernost će nicat iz zemlje,
pravda će gledati s nebesa.

*****

I Gospodin će dati sreću,
i zemlja naša urod svoj.
Pravda će stupati pred njim,
a mir tragom stopa njegovih.

*****

Riječ Gospodnja

Drugo čitanje: 2Pt 3, 8-14

Iščekujemo nova nebesa i zemlju novu.

Čitanje Druge poslanice svetoga Petra apostola

Jedno, ljubljeni, ne smetnite s uma: jedan je dan kod Gospodina kao tisuću godina, a tisuću godina kao jedan dan. Ne kasni Gospodin ispuniti obećanje, kako ga neki sporim smatraju, nego je strpljiv prema vama jer neće da tko propadne, nego hoće da svi prispiju k obraćenju. Kao tat će doći dan Gospodnji u koji će nebesa s trijeskom uminuti, počela se, užarena, raspasti, a zemlja i djela na njoj razotkriti. Kad se sve tako ima raspasti, kako li treba da se svi vi ističete u svetu življenju i pobožnosti iščekujući i pospješujući dolazak dana Božjega u koji će se nebesa, zapaljena, raspasti i počela, užarena, rasataliti. Ta po obećanju njegovu iščekujemo nova nebesa i zemlju novu, gdje pravednost prebiva. Zato, ljubljeni, dok to iščekujete, uznastojte da mu budete neokaljani i besprijeckorni, u miru.

Riječ Gospodnja

Evangelje: Mk 1,1-8

Poravnite staze Gospodnje.

Čitanje svetog Evangelija po Marku

Početak Evangelija Isusa Krista Sina Božjega. Pisano je u Izaiji proroku: »Evo šaljem glasnika svoga pred licem tvojim da ti pripravi put. Glas viče u pustinji: 'Pripravite put Gospodinu, poravnite mu staze!'«

Tako se pojavi Ivan: krstio je u pustinji i propovijedao krst obraćenja na otpuštenje grijeha. Grnula k njemu sva judejska zemlja i svi Jeruzalemci: primali su od njega krštenje u rijeci Jordanu isповijedajući svoje grijehu.

Ivan bijaše odjeven u devinu dlaku, s kožnatim pojasom oko bokova; hranio se skakavcima i divljim medom. I propovijedao je: »Nakon mene dolazi jači od mene. Ja nisam dostojan sagnuti se i odriješiti mu remenje na obući. Ja vas krstim vodom, a on će vas krstiti Duhom Svetim.«

Riječ Gospodnja

Pripremite put Gospodinu

Na drugu nedjelju Došašća liturgija nam donosi riječi dvojice velikih preteča povijesti spasenja: Izajie i Ivana Krstitelja. U uvodu evanđelja ova dva glasa se stapaju u suglasje: Izajia je izdaleka naviještao dolazak Spasitelja, naraštaji su žedne duše upijali njegove ohrabrujuće riječi: „Gle Gospod Jahve dolazi u moći, mišicom svojom vlada!“. Sveti Ivan Krstitelj dao je svjedočanstvo o neposrednom Kristovom dolasku i njegov poziv na obraćenje odjekivao je i riječi proroka Izajie, s kojima je hrabrio u bolnom progonstvu prorijeđeni narod koji je izgubio nadu, i pripremao ih je za povratak kućama.

Poučno je zapaziti, kako, kojim riječima prorok Izajia hrabri sinove i kćeri Izraela koji su se nalazili u tuđini. Ne obećava im svjetlu, bolju budućnost, kao što to s takvom lakoćom čine političari svijeta; Izajia im tiho govori o dobrom Bogu koji nije zaboravio svoj narod, već im sam hita ususret, da ih osloboди. Ako se uživimo u duševno raspoloženje ovog umornog, slomljenog, poniženog naroda, onda gotovo čujemo pitanje puno dvojbi, koje su postavili Izajiji: „Reci nam, kako, na osnovu kojih znakova ćemo prepoznati našeg Boga?

Hoće li doći u liku neustrašivog ratnika ili nepodmitljivog suca, moguće kao nemilosrdan djeliteљ pravde? Hoće li s vatrom i oružjem uništiti svoje neprijatelje, osvećujući se nad njima za sve nepravde koje smo nepravedno podnijeli?“ I što im je odgovorio Izajija? Rekao im je neka ne zamišljaju takvim svog Boga, već kao Dobrog Pastira koji traži svoje izgubljene ovce da bi ih odveo u sigurnost. Prepoznat će ga po tome što će stići u radosti i ljubavi, u istini i pravednosti, u prijateljstvu i miru. Jer Bog, budući da je velik i svemogući, nalazi svoju radost u podizanju malih i u obnovi svega onoga, što je čovjek zbog gluposti ili čak zbog zloče pokvario. Prisutnost Boga karakterizira dobrota i samo dobrota.

Pripravite put Gospodnjil – odjekuje i danas širom svijeta beskompromisni glas svetog Ivana Krstitelja. I mi iščekujemo dolazak svoga Gospodina, budući da je obećao da će sigurno doći. Moguće je da se i mi pitamo kao što su se pitali Židovi tamo u izgnanstvu: kako, kojim znacima, u kakvom obliku će nam doći naš Bog, kako ćemo ga prepoznati? Odgovor je isti kao što ga je dao Izajia sinovima Izraelovim: prepoznat ćemo ga u radosti, u oprاشtanju, u ljubavi, u pravednosti, u prijateljstvu. Prepoznat ćemo ga u dobroti i putem dobrote.

Teuta Bakula

Međutim, poziv svetog Ivana Krstitelja u našoj duši treba danas naići na novi odjek. Naime, ne pripremamo putove Gospodnje samo za sebe, već i za druge. Sami trebamo postati Ivan Krstitelj, koji riječima i životom ostvaruju one uvjete koji su nužni da bi Bog mogao ponovno stupiti u svijet, u srca, u duše i u život ljudi. Moramo naznačiti one znakove pomoću kojih će ljudi prepoznati njega. Naša dobrota i ljubav, naša spremnost na oprštanje i pravednost su oni znaci na osnovu kojih će svijet biti u stanju prepoznati da je Gospodin blizu, da je već tu među nama. Na isto to nas potiče i apostol Petar u drugom čitanju, to jest da naše iščekivanje Gospodina ne bude bespomoćna besposlenost, već tiho, ali aktivno djelovanje, očekivanje puno nade u uvjerenju da Gospodin ne kasni.

Svako Došašće, svaki dolazak Gospodinov ima svoje preteče. Isusov prvi dolazak prethodili su glasnici: sveti Ivan Krstitelj, anđeli, pastiri, mudraci. I drugi slavni dolazak imati će svoje preteče: sunce, mjesec, zvijezde, veliki znakovi na nebeskom svodu. Između ova dva dolaska, postoji međutim, i jedan treći koji se ostvaruje povjesno ovdje i sada. To je

Kristov tajanstveni, ali stvarni dolazak u ljudske duše putem njegove Riječi i sakramenata, putem brižne i oprštajuće ljubavi. I ovaj tihi Gospodinov dolazak ima, treba imati svoje preteče koji pripremaju put do ljudskih srdaca. Za to poslanje smo u trenutku krštenja svi opunomoćeni.

Isus je svetog Ivana Krstitelja posvetio još dok je bio u majčinoj utrobi da bi ga učinio neustrašivim pretečom. I nama je dao slično poslanje, to da mu budemo vjesnici i svjedoci ovdje i sada, u ovom povijesnom trenutku, među onim ljudima s kojima živimo, s kojima se naši putovi stapaju. Međutim, imamo veliku prednost pred svetim Ivanom Krstiteljem: Ivan je obznanjavao da je blizu Kraljevstvo Nebesko, trebamo obznanjivati da je ono već ovdje. Naš zadatak nije očekivati Božje Kraljevstvo, već svjedočiti o njemu. Ne trebamo ljudi hrabriti da čeznu za spasenjem i oslobođenjem, već da prihvate Kraljevstvo Božje, ali za to ćemo biti sposobni tek onda ako smo prije toga sami iskusili Božju ljubav u obraćenju, pokajanju i pomirenju.

Mihály Szentmártony, Očarani Božjom riječju,
FTI, Zagreb, 2013.

Evo službenice Gospodnje

Nova Eva

Treće poglavlje Knjige Postanka iz kojeg je preuzeto današnje prvo čitanje, govori o čovjekovom narušavanju Božjeg plana, odnosno svega onoga što je opisano u drugom poglavljiju. Današnje čitanje nastavlja se na zgodu o grijehu prvih ljudi te opisuje dio procesa koji Bog vodi s Adamom, Evom i na koncu sa zmijom. Odmah nakon grijeha Bog silazi u vrt, dok se čovjek i žena skrivaju kako ih Bog ne bi vidio. Dijalog koji Bog započinje odnosi se samo na čovjeka i ženu, a ne na zmiju jer je njezina krivnja očita. Bog zove čovjeka pretvarajući se da ništa ne zna, na što čovjek odgovara da se sakrio jer je gol. Više od straha pred kaznom, čovjek se skriva jer je u pobožnom strahu, sličnom onome koji je prisutan prilikom ulaska u hram. Čovjek ne želi preuzeti krivnju na sebe, već se optuženi međusobno osuđuju, padajući još više u zlo u koje su se uvukli, a najveći grijeh im je što se skrivaju od Boga, jer su »spoznali« da su goli. U Bibliji glagol »upoznati« znači prisvojiti, posjedovati, prevladati nad nečim ili nekome. »Dobro i zlo« obuhvaćaju čitav moral ljudskog postojanja, zbog čega »spoznati dobro i zlo« znači odlučiti

svojevoljno ono što je dobro i ono što je zlo, protiveći se Božjem naumu.

Kazna koja slijedi suprotna je redoslijedu dijaloga: Bog prvo okrivljava zmiju, zatim ženu i na kraju muškarca. U riječima: »Neprijateljstvo ja zamećem između tebe i žene, između roda tvojeg i roda njezina: on će ti glavu satirati, a ti ćeš mu vrebati petu«, nije u potpunosti jasno tumačenje jer dva glagola »satirati« i »vrebati« dolaze od istog korijena čije je značenje nesigurno. Vjerojatno je riječ o međusobnom napadanju s nesigurnim ishodom; između zmije koja personificira zlo i ženina potomstva, odnosno čovječanstva. Zmija koja iskušava čovjeka, u starini je predstavljala božanstvo snage i plodnosti, dakle simbol suprotan pravome Bogu. U kasnijoj biblijskoj tradiciji bit će poistovjećena s đavlom. Pod simbolikom iskušenja sa strane zmije, čovjek izriče svoju volju za stvaranjem drukčijeg plana od onog Božjeg, prouzročivši tako sva zla ovog svijeta - i to se zove istočni grijeh, koji nažalost karakterizira sve ljude od trenutka rođenja, izuzev Majke Onoga koji »će satriti zmijinu glavu«. U biblijskom kontekstu ovaj tekst predstavlja navještaj nade za grešno čovječanstvo. S Marijom, novom Evom, pobjednicom grijeha počinje jedna nova povijest koja se ne rađa u rajskom vrtu, već u jednom malenom galilejskom zaseoku imenom Nazaret.

Izabrani prije postanka svijeta

U drugom čitanju prevladava Pavlova ideja predodređenosti. U neposrednom kontekstu čini se da se ona primjenjuje na konkretnu kršćansku zajednicu kojoj se Pavao obraća. Tako i jest. No, time ideja predodređenosti nipošto nije isključiva s obzirom na spasenje koje je otvoreni Božji poziv svim ljudima. Upravo suprotno.

Pavlov govor o predodređenosti smjera prema tomu kako je Bog u svojoj dobrohotnosti već prije postanka svijeta odredio plan spasenja u svom sinu Isusu Kristu. Bog želi sve ljudе privesti u zajedništvo sa sobom, a to se ostvaruje plodonosnim širenjem Kristova evanđelja. U tom smislu, govoreći u pluralnom obliku, Pavao za sebe kaže da spada među one koji su se »već prije nadali u Kristu«, te među Efežanima vrši poslanje po kojem su i oni čuli Riječ istine - evanđelje svoga spasenja - i, prigrivši je, postali dionici Božjega posinstva. Na isti način riječ evanđelja ponuđena je svima, te se tako svi mogu uključiti u zajednicu predodređenih.

Istinska vjernica

Jedna od značajki Lukina opisa anđelova navještenja Blaženoj Djevici Mariji jest ta da je ona prikazana kao model istinske vjernice. To se posebno očituje u njezinoj spremnosti da povjeruje u ono što je u naravnom redu stvari nemoguće, a to je djevičansko začeće po Duhu Svetom, koje joj je navijestio anđeo Gabriel. Premda se to što joj je anđeo rekao nikada prije nije dogodilo, Marija je povjerovala u njegovu riječ. No, u tom istom opisu veličine Marijine Bogu poslušne i odane vjere, evanđelist Luka ne zaboravlja spomenuti ni njezinu smetenost

na anđelov pozdrav, ni njezino pitanje »Kako će to biti kad ja muža ne poznam?«. Ta dva međusobno povezana elementa veoma su važna za promišljanje o Marijinoj vjeri te izvođenje praktičnih zaključaka za kršćanski život.

Naime, Marijina smetenost jednako kao i njezino pitanje o načinu začeća prije svega svjedoče da se radi o jednostavnoj i normalnoj osobi, čija vjera traži svjetlo. Premda je prema anđelovim riječima već našla milost u Boga, i snagom Božje vječnosti bila oduvijek u njegovu planu kao Kristova majka te bila oslobođena od ljage istočnoga grijeha, Marija nije bila 'oslobođena' trajnog rasta u vjeri koji se na poseban način opisuje u zgodama iz Isusova djetinjstva.

Uz Marijino razmišljanje o anđelovu pozdravu, Luka ističe kako je, ona intenzivne trenutke razmišljanja doživljavala i u trenutku Isusova rođenja, te za vrijeme njegova djetinjstva i mlađenštva u Nazaretu. U svakom slučaju, Marija kao model vjernika nije prvenstveno prikazana kao ona koja je potpuno svjesna svoje bezgrešnosti, nego kao ona koja sa svojim sinom raste i napreduje u mudrosti i milosti. Tako anđelov pozdrav kojim se Mariji obraća kao onoj koja je puna milosti, kod nje ne izaziva duhovnu oholost nego smetenost i, korak dalje, razmišljanje o tim riječima, što je svim vjernicima primjer kako istinska vjera nipošto ne zanemaruje ljudski intelekt, nego ga svjesno upotrebljava. U tom smislu može se reći da je i dogma o Marijinom bezgrješnom začeću teološki zaključak trajnog vjerničkog razmišljanja o pozdravu koji joj je uputio anđeo.

Prvo čitanje: Post 3, 9-15.20

Neprijateljstvo ja zamećem između roda tvojega i roda njezina!

Čitanje Knjige Postanka

Pošto je Adam jeo s drveta, zovne ga Gospodin, Bog: »Gdje si?« reče mu. On odgovori: »Čuo sam tvoj glas u vrtu; pobojah se jer sam gol, pa se sakrih.« Nato mu reče: »Tko ti otkri da si gol? Da nisi jeo sa stabla s kojega sam ti zabranio jesti?« Čovjek odgovori: »Žena koju si mi dao – ona mi je dala sa stabla pa sam jeo.« Gospodin, Bog, reče ženi: »Što si to učinila?« »Zmija me prevarila pa sam jela«, odgovori žena. Nato Gospodin, Bog, reče zmiji:

»Kad si to učinila,
prokleta bila među svim životinjama
i svom zvjeradi poljskom!
Na trbuhu svome puzat ćeš
i prašinu jesti sveg života svog!
Neprijateljstvo ja zamećem
između tebe i žene,
između roda tvojeg i roda njezina:
on će ti glavu satirati,
a ti ćeš mu vrebati petu.«
Svojoj ženi čovjek nadjene ime Eva, jer
je majka svima živima.

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam: Ps 98, 1-4

*Pjevajte Gospodinu pjesmu novu
jer učini djela čudesna.*

*Pjevajte Gospodinu pjesmu novu
jer učini djela čudesna.*

Pobjedu mu pribavi desnica njegova
i sveta mišica njegova.

*****

Gospodin obznani spasenje svoje,
pred poganima pravednost objavi.
Spomenu se dobrote i vjernosti
prema domu Izraelovu.

*****

Svi krajevi svijeta vidješe
spasenje Boga našega.
Sva zemljo, poklikni Gospodinu,
raduj se, kliči i pjevaj!

*****

Drugo čitanje: Ef 1, 3-6.11-12

*Izabra nas u njemu
prije postanka svijeta.*

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Efežanima

Blagoslovjen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, on koji nas blagoslovi svakim blagoslovom duhovnim u nebesima, u Kristu.

Tako: u njemu nas sebi izabra prije postanka svijeta da budemo sveti i bez mane pred njim; u ljubavi nas predodredi za posinstvo, za sebe, po Isusu Kristu, dobrohotnošću svoje volje, na hvalu slave svoje milosti kojom nas zamilova u Ljubljenome.

U njemu, u kome i nama –

predodređenima po naumu Onoga koji sve izvodi po odluci svoje volje – u dio pade da budemo na hvalu Slave njegove-mi koji smo se već prije nadali u Kristu.

Riječ Gospodnja

Evangelije: Lk 1, 26-38

*Zdravo, milosti puna!
Gospodin s tobom!*

Čitanje svetog Evangelija po Luki

Uono vrijeme: Posla Bog anđela Gabriela u galilejski grad imenom Nazaret k djevici zaručenoj s mužem koji se zvao Josip iz doma Davidova; a djevica se zvala Marija. Anđeo uđe k njoj i reče: »Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!« Na tu se riječ ona smete i stade razmišljati kakav bi to bio pozdrav. No anđeo joj reče: »Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga. Evo, začet ćeš i roditi sina i nadjenut ćeš mu ime Isus. On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega. Njemu će Gospodin Bog dati prijestolje Davida, oca njegova, i kraljevat će nad domom Jakovljevim uvijeke i njegovu kraljevstvu neće biti kraja.«

Nato će Marija anđelu: »Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?« Anđeo joj odgovori: »Duh Sveti sići će na te i sila će te Svevišnjega osjeniti. Zato će to čedo i biti sveto, Sin Božji. A evo tvoje rođakinje Elizabete: i ona u starosti svojoj zače sina. I njoj, nerotkinjom prozvanoj, ovo je već šesti mjesec. Ta Bogu ništa nije nemoguće!« Nato Marija reče: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!« I anđeo otide od nje.

Riječ Gospodnja

Lakše je biti Andeo nego Marija

Evangelje o susretu Marije i anđela završava riječima: „I anđeo otiće od nje.“ Znači, tako... Nakon što joj je složio čitavu priču, i na njoj izveo čudesu uz pomoć Duha Svetoga - on odlazi, a Mariju ostavlja u problemima. Tako je to s anđelima.

Na pripravi za božićnu priredbu, djevojčica koja je trebala igrati ulogu Marije odlučila odustati. Radije bi, kaže, igrala ulogu anđela. Na pitanje zašto? Odgovorila je: "Puno je lakše biti anđeo nego Marija."

Anđeli na žalost ne možemo biti, ali možemo činiti ono što i oni. Marija nas poučava kako. Daje nam ključ kako na zemlju spuštati nebo. Riječi su to: „Neka mi bude!“ Po njima je Marija rodila Spasitelja svijeta; po tim riječima i mi spasenje donosimo nama povjerenima. O njenom pristanku ovisilo je spasenje sviju, o našem pristanku ovise životi mnogih. Ali ne pristaje se tek tako. Pogledajmo kako se sve odvijalo kod Marije, jer tako se i u našim životima odvija.

Ostaje nejasno - kako je Marija prepoznala da se radi upravo o anđelu, a ne o utvari, autosugestiji, ili plodu njenih

želja? Ne piše da ga je vidjela, već samo da mu je čula glas. Anđeo nam dolazi kroz susrete, događaje, i doživljaje. Kako u mnoštvu glasova prepoznati anđelov?

Po tom što govori kao nitko drugi. Dira nam dušu tamo gdje to nitko drugi ne umije. Mariji je rekao da je „milosti puna“. Pogodio je ono što je osjećala u intimi svoje duše – da je na osobit način Bogu bliska, bezgrešna od začeća. Bila je to tajna koju samo ona i Bog znaju. Anđela se prepoznaće po tom što nam govori istinu o nama. I govori nam zašto smo to što jesmo.

Mariji je rekao da će začeti Sina Božjega. Artikulirao joj je nejasan glas njenog srca. Izrekao njenu slutnju, ono što nije umjela u svjesne misli oblikovati. To što je na neki dubok, nejasan način predosjećala, anđeo joj iznosi na javu. Anđeli nam otvaraju oči za budućnost koju slutimo.

Marija je uzdrhtala od tolike iznenadne svjetlosti. Ali razboritost je ne napušta. Zbunila se, razmišlja, a onda i argumentirano razgovara s anđelom. Gotovo da se opire volji Božjoj, i na taj način provjerava da li se uistinu o njoj radi. Konačno, kad je srcem i razumom shvatila da je u pitanju djelo Duha Svetoga - izrekla je svoj „Da“. Bio je to promišljeni, svjesni, i

sveobuhvatni „da“. Značio je spremnost da Josipa razočara, da je sunarodnjaci kamenuju, da joj mač boli probode dušu zbog tog Djeteta, da za nj ne nađe mesta u prenoćištu, i da će ga morati izgubiti kad joj bude najpotrebniji. Marija je u tom trenutku praktički umrla. Potpisala je bjanko mjenicu. Pristala i na ono što bi moglo biti, a da ona toga u ovom trenutku nije svjesna. Izgubila je svoj život poradi Boga, stoga ga je i zadobila. Bog se rodio u njenom životu – i po njoj svima. Poradi tog „da“ svi će je naraštaji zvati blaženom.

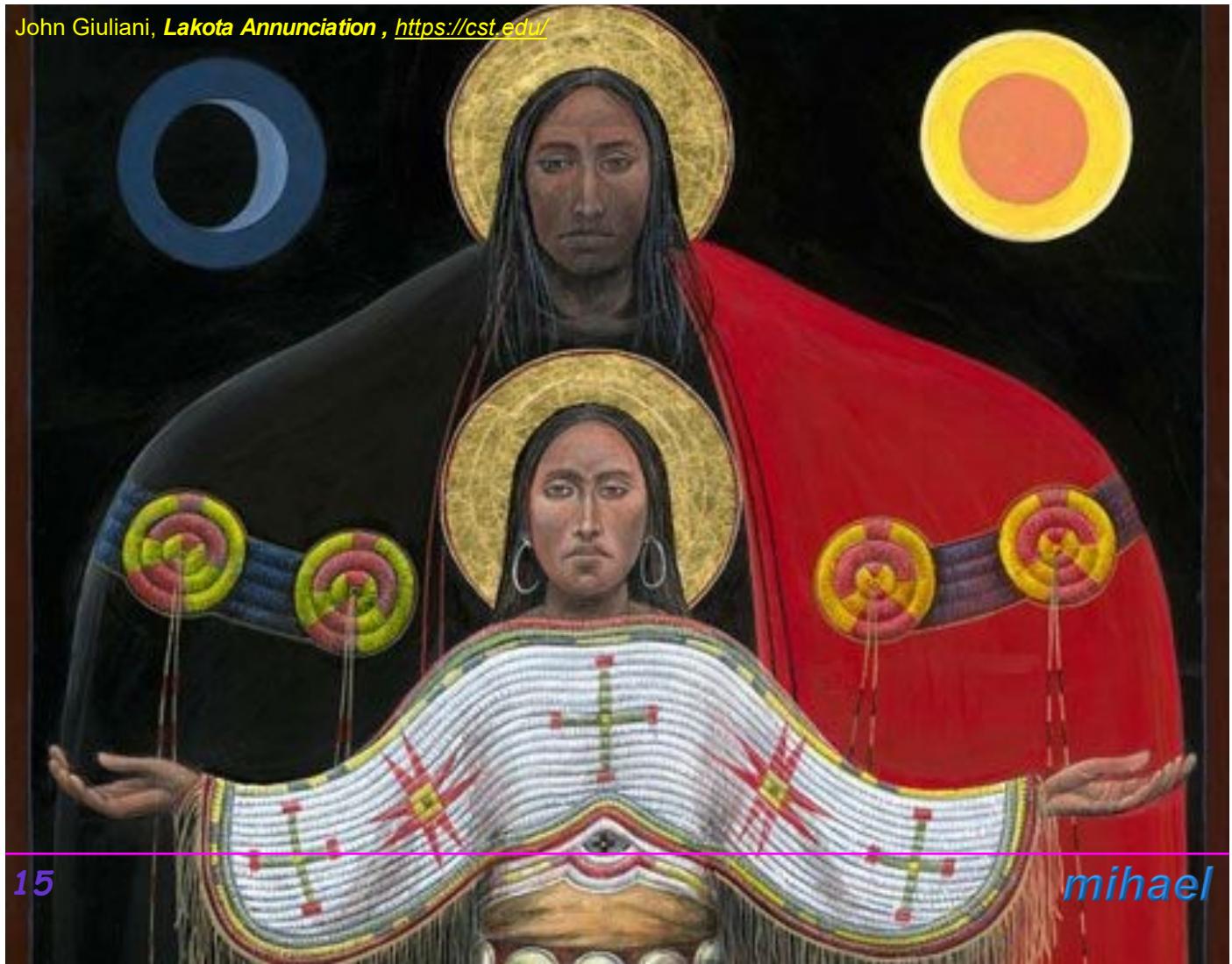
Razmišljajući o Marijinom „da“, sjećam se priče o alpinistu koji se u predvečerje hladnog dana uspinjao sam uz liticu. U jednom trenutku popustila je kopča i

kliznuo je po užetu u ponor, ostavši visjeti. A noć je. Počelo se smrzavati. Nigdje nikoga. Zavapi, kao što bi svako u toj situaciji zavapio: „Bože pomozi!“ I začuje Božji glas: „Prereži uže!“ Kakva ironija, mislio je u sebi. Zar mi gore može biti, nego je - a sad još ovakav okrutan savjet. Ujutro su ga našli kako visi o užetu, mrtav i smrznut - tek metar od zemlje.

Biti spašen, znači bezuvjetno Bogu reći „da“. Po takvom „da“ rađamo se u Bogu i on u nama. Takav „da“ presudan je za istinski doživljaj Božića.

P. Luka Rađa SI

John Giuliani, *Lakota Annunciation*, <https://cst.edu/>

Sakrament ženidbe

Brak i obitelj

Pobačaj

*O*vdje se nećemo zadržavati na filozofskim odnosno teološkim razlozima u prilog svakog života, koji zacijelo postoje i koje možete drugdje pročitati i naučiti, nego ćemo se više koncentrirati na ono što Crkva o tome kaže. Kad je riječ o pobačaju ili abortusu, nasilnom prekidu već započeta ljudskog života, Crkva je tu krajnje odlučna:

"Oslanjajući se na temeljna načela ljudskog i kršćanskog učenja o braku, moramo (...) izjaviti da je, kao dopušten način regulacije poroda, posve isključen izravan prekid već započeta procesa rađanja, a naročito izravan pobačaj." (Pavao VI, Humanae vitae, br. 14)

II. vatikanski sabor još je odrješitiji u tom pitanju:

"Bog, Gospodar života, povjerio je ljudima uzvišenu zadaću da održavaju život, i tu dužnost moraju vršiti na način dostojan čovjeka. Zato treba već od začeća najbržnje štititi život, a pobačaj i čedomorstvo užasni su zločini." (Crkva u suvremenom svijetu, br. 51)

U mnogim europskim zemljama doneseni su posljednjih godina i desetljeća zakonski propisi koji takav prekid, barem do određenog vremenskog roka trudnoće (većinom se odobrava rok od tri mjeseca) ili pod određenim prepostavkama proglašuju dopuštenim. Ovdje ne kanimo izravno zauzimati stav prema problematici takvih zakonskih propisa nego dati smjernice koje će omogućiti da se na ovo tako često pitanje odgovori s gledišta kršćanske vjere.

U raspravama o pobačaju često se (i kod zagovornika slobodna prekida trudnoće) ne sumnja da čovječji život počinje začećem i da je stoga pobačaj ubijanje života u nastanku. Ali taj život različiti različito ocjenjuju. Ako mu se uopće pridaje neka vrijednost, ističe se načelo ljestvice vrednota te se navode razlozi koji bi imali opravdati uništenje života što nastaje.

Takozvana socijalna indikacija poziva se na ekonomsku nevolju majke, odnosno članova obitelji: etička indikacija rješava slučaj začeća uslijed silovanja i si., eugenička se indikacija primjenjuje kad postoji strah da bi se dijete rodilo teško oštećena zdravlja, na medicinsku se indikaciju pozivaju kada se čini da su zdravlje ili život majke ugroženi ako se trudnoća nastavi.

Ti razlozi mogu biti važni i teški i ne smijemo ih olako odbaciti. No, postavlja se pitanje jesu li preči od života koji nastaje. Diskusija o indikacijama osobito jasno očituje da ocjena za odobrenje pobačaja ovisi o svjetonazoru onoga koji je donosi. Ona pokazuje kako društvo ocjenjuje vrijednost života. U pojedinim slučajevima odluka majke za pobačaj ili protiv njega odražava njezinu spremnost da zbog djeteta preuzme na sebe osobne teškoće.

Kršćanska vjera visoko cijeni svaki život. Stoga kršćanin ne smije priznati nikakav motiv koji bi opravdavao izravan pobačaj. Na području medicinske indikacije mogu se pojaviti granični slučajevi kod kojih je teško pronaći izlaz, ali medicina je toliko uznapredovala da je takav slučaj još jedva moguć.

Crkva nema samo zadaću brinuti se za jasnu orientaciju kršćana i, koliko joj je moguće, utjecati pozitivno na državno zakonodavstvo. Zauzimanje Crkve postaje vjerodostojno tek kada ona ponudi konkretnu pomoć koja majci olakšava, odnosno omogućuje da kaže "da" djetetu. To se događa, npr. kada budućim majkama pruža pomoć u teškoj situaciji (tu je potrebno zauzimanje svakoga pojedinoga kršćanina). Ona mora, nadalje, pridonositi tome da se smanjuje društvena diskriminacija prema izvanbračnoj djeci, ali u isto vrijeme u društvu buditi svijest da se mjesto za spolno općenje i začeće nalazi u

bračnoj zajednici. Na taj način pobačaj bi se u mnogim slučajevima mogao spriječiti ili barem znatno smanjiti.

Zato stav Crkve prema pobačaju ne treba gledati niti kao prijetnju, niti kao propis, niti kao zapovijed nego jednostavno kao izraz vrhunskog poštovanja i vrednovanja ljudskog života. Život je nešto sveto, uzvišeno, nešto što daleko nadvisuje kompetencije čovjeka. To je područje gdje samo Bog može zaci i on je njegov jedini tvorac. Jedino on ga ima pravo dati. odnosno oduzeti.

Krajnja odlučnost Crkve u potpunom isključivanju abortusa nije tek principijelno zauzimanje za njezin nauk. Inzistirajući na prirodnom planiranju obitelji, Crkva zapravo pomaže supružnicima, pogotovo ženi kao glavnoj žrtvi abortusa, da izade iz vrlo složenog osjećajnog stanja koje redovito nastupi nakon nasilnog prekida trudnoće. Supružnici ne mogu a da ne spoznaju da su prekinuli život već živu biću, da je to biće dio njihova tijela i duha, da bi jednog dana trčkaralo, smijalo se, plakalo, raslo i postalo odrasлом osobom. Gubitak je gotovo jednak kao kad već rođeno dijete nesrećom pogine ili umre. s tim što je sada odgovornost nedvojbeno na roditeljima. Budući da uglavnom nije riječ o nepremostivim razlozima za prekid trudnoće, najčešća je isprika stečeni standard, dakle, svojevrsna sebičnost, socijalne teškoće, kao da njih nema i bez

toga djeteta, komocija roditelja ili njihovo međusobno ponašanje, značaj tih razloga nakon pobačaja blijedi i otkriva se njihova nepouzdanost, ponekad i laž.

Konkretni crkveni nauk o cijelokupnoj ovoj problematici mogao bi se sažeti na slijedeći način:

- * Enciklika "Humanae vitae" ističe vrednote bračnog života i nastupa protiv amoralnosti i samovolje u spolnom životu.
- * Postavlja kao nerazdvojiva dva vida bračnog čina: sjedinjenje i rađanje.
- * Brani dostojanstvo čovjekova psihofizičkog integriteta od svake samovoljne manipulacije.
- * Isključuju se sljedeće metode: pobačaj kao izravan prekid započetog procesa rađanja, sterilizacija kao stalno ili privremeno obesplodivanje muškarca ili žene, kontraceptivna sredstva koja onemogućuju rađanje novog života, jer povređuju dostojanstvo čovjeka i bračne ljubavi.
- * Jedinim dopuštenim sredstvom proglašava se pribjegavanje plodnim i neplodnim danima. Dopuštenim se drži i terapeutika sredstva, makar sprečavala plodnost.

Nekome se prosudba crkvenog autoriteta može učiniti preoštrom, no stav pape i biskupa je odlučan, a zakon koji su donijeli nema svrhu gušiti i ograničavati slobodu u braku nego čuvati ljubav supružnika od razočaranja, zastranjenja i izopačenosti. Papa sam ga je popratio riječima:

" Drugu moralnu pogibelj za današnji svijet predstavlja hedonizam. To je etički sistem koji zadovoljstvo i užitak postavlja za kriterij etičkoga dobra. To je sistem prema kojem smo danas toliko naklonjeni - želi se lak, ugodan i radostan život. Nastoji se ukloniti iz života svaki napor, svaka žrtva. Moralni imperativ i dužnost gotovo su zaboravljeni; govori se samo o pravu. Teoretizira se o dopustivosti da se čutilnim strastima na svaki mogući način zadovolji. Erotizam postaje moda, uživanje postaje pravo, a razvratnost se smatra sitnicom. Ne računa se s lime da se uslijed slične moralne fleksibilnosti gubi pojam o svim ljudskim vrlinama i o vrednotama. Nestaje vjere, religioznosti, duhovnosti, snage volje i veličine duha. Animalni čovjek - kako kaže sv. Pavao - ne može shvatiti stvari koje potječu od duha Božjeg ." (Papa Pavao VI. u govoru 19. rujna 1973)

Princip osobne savjesti

Iako je učenje Enciklike za nas katolike teoretska i praktična norma djelovanja, rasprave o toj temi još uvijek živo istražuju i produbljuju ovaj princip regulacije porođaja. Biskupske konferencije pojedinih naroda naglašavaju princip osobne savjesti. To bi značilo da svi kršćani moraju oblikovati svoju savjest po nauku Enciklike, ali ako bi netko imao razborite razloge protiv naučavanja toga dokumenta, smio bi te razloge, slobodno i povjerljivo, s poštovanjem i ljubavlju, izložiti. To

pokazuje veliku širinu razumijevanja stanja osobne savjesti, a dolazi do izražaja ponajviše u isповједnoj praksi. Biskupi kažu da bi se takav čovjek mogao ravnati po svojoj čvrstoj dobroj vjeri te bi mogao dobiti odrješenje ili bez ispovijedi ići na pričest. Takva "nesavladiva zabluda" bila bi prigodice moguća, ali ne može biti pravilo za ravnanje. Evo nekoliko takvih slučajeva u kojima se supružnike može ostaviti u "dobroj vjeri":

- Ako je žena bolesna i radi po savjetima liječnika.
- Kada je muž posve pijan i uopće se ne brine za djecu.
- Ako je riječ o obiteljima s brojnom djecom.
- U slučaju da roditelji premalo zarađuju.
- U slučaju da roditelji nemaju riješeno stambeno pitanje.
- Kada je žena bolesna ili je već imala više carskih rezova.
- Kada bi novo rođenje, prema izjavi liječnika, bilo smrtno pogibeljno.
- Kad je ugrožen odgoj djece.

"U stvari, u tom slučaju njihovo vladanje, iako nije u skladu s kršćanskom normom, sigurno se u svojoj težini ne može suditi kao da bi proizlazilo jedino iz motiva što ih je iskrivio egoizam i hedonizam."
"Konkretno govoreći, to znači da moramo iskreno priznati teoretske i praktične poteškoće koje susreću duše u prihvaćanju nauka na području bračnog morala. Te teškoće ne moraju uvijek izvirati iz egoizma i hedonizma" (Prema: "Uputa

naših biskupa o enciklici pape Pavla VI "Humanae vitae". Pastirska poruka biskupa Jugoslavije o prenošenju ljudskog života, Društvo sv. Cirila i Metoda, Zagreb 1970.)

Pošto je naglasila da kontracepcija nikad ne može biti dobro, da je uvijek nered, ali da taj nered nije uvijek grešan, Francuska biskupska konferencija kaže:

"U vezi s ovim, jednostavno dozivamo u pamet stalan nauk moralke: nađemo li se uklješteni alternativnom dužnosti, gdje se, kakva god bila odluka, jedno od zala ne može izbjegći, tradicionalna mudrost predviđa da se pitamo pred Bogom koja je dužnost u danom slučaju veća" (br. 16).

Njemački biskupi, potvrđujući pojam poštovanja savjesti i moralnog principa o "nesavladivom neznanju", tvrde:

"Zato će pastiri duša u svojoj službi, posebno u podjeljivanju sakramenata, znati poštovati odluku svjesne i odgovorne savjesti vjernika".

Bogočovjek

Potrebno je utjelovljenje

Ako se pravda i milosrđe moraju pomiriti, mora doći do utjelovljenja. To jest: Bog će morati uzeti ljudsku narav i to tako da bude pravi Bog i pravi čovjek. Morat će doći do spajanja Boga sa čovjekom, više ili manje po istim načelima, koji vladaju vezom duha i materije u čovjeku. Čovjek ima dvostruku narav, narav materijalnog tijela i narav spiritualne duše, a ipak čovjek je jedna osoba. Utjelovljenje Boga morat će predstavljati jedan spoj slične vrste, spoj dviju naravi u jedinstvu osobe. Jasno, takav će spoj morati biti daleko više savršeniji od onoga, koji nalazimo u čovjeku.

Uzmimo na primjeri na mom stolu стоји jedna olovka. Za mene ta olovka predstavlja ljudsku narav. Sama ona ne može pisati. Moja ruka ide prema olovci, uzima je i miče je po papiru i odmah ta olovka poprima sposobnosti koje prije nije imala. Ako me, pošto sam završio pisanje upitate, tko je to napisao, ne ću vam odgovoriti, da su to napisali moji prsti, a niti da je olovka to napisala, već bih vam istinito rekao, da sam ja to napisao. Drugim riječima: mi pripisujemo osobi djelo

raznih naravi, a ono što karakterizira osobu, nije djelovanje naravi, već odgovornost. Zbog toga ne govorim nikada, da moj želudac ima apetit, već da ga ja imam, niti da moje oči gledaju, već da ja vidim. Akcije pripadaju osobi.

Zamislimo si sada olovku, koja predstavlja jednu ljudsku narav. Sama po sebi, ona je nesposobna, da plati neizmjerni dug koji duguje Bogu. A zamislimo si jednu božansku Osobu s jednom božanskom naravom, koja silazi do ljudske naravi i uzima je k sebi i spaja se s njom u još savršeniju vezu od one, koja spaja moju ruku s olovkom. Bude li se ostvarilo takovo djelo darežljivosti, djelovanje ljudske naravi i djelovanje božanske naravi ne će biti pripisane svakoj pojedinoj naravi, isto kao što se djelovanje olovke ne pripisuje naravi olovke ili ruke, već osobi. Ukoliko bi osoba bila jedna od osoba Presvetog Trojstva, točnije Druga osoba, vječni Božji Sin, slijedi, da će svaka misao, svaka riječ, svaki uzdah, svaka suza ljudske naravi te osobe biti misao, riječ, uzdah i suza Boga.

Tada će se pravda i milosrđe pomiriti. Bog će ostati pravedan ukoliko bude tražio beskrajnu zadovoljštinu. Bog će ostati milosrdan, ukoliko omogući beskrajnu zadovoljštinu silazeći On sam na zemlju i uzimajući na sebe ljudsku narav.

Činjenica utjelovljenja

Moja mašta nije učinila ništa drugo, nego rekla samo ono, što se u stvari i zbilo. Ljubav nastoji, da postane slična ljubljenome, jer je želja onoga, koji ljubi, postati jednak ljubljenome. Bog je ljubio nedostojnog čovjeka i želio je postati kao on. Evo Utjelovljenja.

Jedne noći, dok je sve bilo tih, digao se s bijelih bregova Betlehema tiki glas. More nije čulo taj glas, jer je bilo puno svoga šuma. Zemlja nije čula taj glas, jer je spavala. Veliki ljudi na zemlji nisu to čuli, jer nisu mogli shvatiti, kako bi dijete moglo biti veće od starijeg čovjeka. Kraljevi zemlje nisu čuli taj glas, jer si nisu mogli predstaviti, kako se Kralj može roditi u štali. Samo dvije klase ljudi čule su glas te noći: pastiri i mudraci.

Pastiri: oni koji znaju, da ništa ne znaju.

Mudraci: oni koji znaju da sve ne znaju.

Pastiri: siromašni i jednostavni ljudi, koji su znali samo čuvati svoje stado, koji nisu ni znali, tko je upravitelj Judeje, koji nisu poznavali nijedan Vergilijev stih, kao što je to znao svaki Rimljani.

Mudraci: ne kraljevi, već učitelji kraljeva, ljudi, koji su znali čitati zviježđa i govoriti nam povijest njihovih kretanja, ljudi otkrića.

I jedni i drugi su čuli taj glas.

Pastiri su našli svoga Pastira.

Mudraci svoju Mudrost.

A Pastir i Mudrost bilo je Dijete u štalici.

Fulton Sheen, D.I. *Božanska avantura*, Zagreb 1962.

Bezgrješno začeće Blažene Djevice Marije

8. prosinca

Zanimljivo je da danas mnogo katolika ostaje prilično zbumjeno u odnosu na sam sadržaj blagdana Bezgrešnog začeća. Bila sam slobodna pitati nekoliko praktičnih vjernika katolika znaju li na što se odnosi ovaj blagdan. Prvo što sam primijetila u njihovim odgovorima je činjenica da ih pomalo zbumjuje sam njegov smještaj unutar liturgijske godine. Naime, slavimo ga 8. prosinca, koji se uvijek nalazi u vremenu Došašća, priprave za Isusovo rođenje. Iz ovoga, kako sam mogla primijetiti, kod mnogih slijedi zaključak da se radi zapravo o Isusovom začeću, a ne Marijinom. Ukratko, ispitanici na kraju nisu bili sigurni što točno slavimo ovim blagdanom.

Kako ovdje nije riječ o dobivanju rezultata na temelju nekih anketa već isključivo o uvodu u pojašnjenje značenja blagdana Bezgrešnog začeća BDM, za početak donosim riječi pape Pija IX. čijom bulom *Ineffabilis Deus* od 8. prosinca 1854. godine biva proglašena dogma o Bezgrešnom začeću blažene Djevice Marije: „Određujemo da je nauk koja drži da je Blažena Djevica Marija od prvoga časa svog začeća bila, posebnom milošću i privilegijem Svetog Boga, po zaslugama Krista Isusa Spasitelja ljudskog roda, sačuvana od svake ljage istočnoga grijeha...“

Marija je bezgrešna, odnosno bezgrešno začeta, a to znači da je od prvog časa svog života sačuvana od grijeha, istočnog grijeha, u kojem se začinju i rađaju svi ljudi. Ova istina o Marijinom začeću ima

svoje uporište u Svetom Pismu. Ovdje se misli na tekst Lukinog evanđelja (Lk 1,28), gdje anđeo Gabrijel, u trenutku navještenja Mariju pozdravlja kao „milosti punu“. Doista, da bi bila Spasiteljeva Majka, Marija je bila obdarena darovima koji su u skladu s jednom tako uzvišenom ulogom. Ona je, dakle, oslobođena svake ljage grijeha od trenutka kada je začeta ljubavlju svojih roditelja. Mnogima je takav nauk bio teško prihvatljiv jer su se pitali kako je moguće da bi Marija bila otkupljena prije dolaska Otkupitelja. No, Marijina bezgrešnost, koja ju resi od njezinog začeća, potpuno joj dolazi od Krista: ona je „otkuljena na uzvišen način u vidu zasluga svoga Sina“. Marija je od Boga izabrana, u Kristu, „prije postanka svijeta“.

Slavlje Bezgrešnog začeća se, kao uostalom i čitavo Marijino štovanje, u Crkvi polagano razvijalo. U svojim prvim stoljećima Crkva je bila u sukobu s krivovjercima te stoga pozvana točno odrediti istine vjere - da je utjelovljeni Božji Sin pravi Bog i pravi čovjek, da mu je, nadalje, božanstvom jednaka treća božanska osoba, Duh Sveti. A to je onda osvijetlilo i, 431. godine na efeškom saboru, potvrdilo činjenicu da je Marija, jer je rodila Bogočovjeka, prava Bogorodica.

Svetkovina Bezgrešnog začeća u Rimski je kalendar unesen u 15. stoljeću i od tada se ova vjerska istina još više širila. Konačnu potvrdu i službeno priznanje od Crkve, ovaj je Blagdan dobio 8.12.1854. godine, kada je papa Pio IX., bulom *Ineffabilis Deus*, proglašio dogmu o Bezgrešnom začeću blažene Djevice Marije.

Mali vjeronaučni leksikon

Klaustar

Klaustar latinski, *claustum*: *zatvoren, ograđen prostor*, unutrašnje samostansko četverokutno dvorište uokvireno popločanim trjemovima. U njegovu središnjem, potpuno otvorenom dijelu nalazi se grlo studenca (cisterne), nasadi, gdjekad redovničko groblje. Klaustarska se gradnja povezuje s antičkim atrijem i peristilnom gradnjom općenito. U kršćanskom se graditeljstvu pojavljuje u V. st. (Sirija), a od XIII. st. redovitim je sastavnim dijelom samostana, osobito u gradovima. U doba romanike, gotike i renesanse oblik mu je kvadratan, u baroku ponajviše pravokutan.

Klauzura

Klauzura, latinski, *clausura*: *zatvoren prostor*, u katoličkim samostanima, prostor određen za stanovanje redovničkih osoba kamo drugima nije dopušten pristup. Postoji zajednička, samostanska i papinska klaузura. Zajednička klaузura obuhvaća cijeli samostan i u njemu borave samo redovnici. Samostanska klaузura obuhvaća prostor u kojem žive redovnici koji provode kontemplativni život i rijetko iz njega izlaze u svijet. Papinska klaузura je klaузura koju opslužuju kontemplativne redovnice prema posebnim odredbama Svetе stolice. Za izlazak iz takve klaузure - ili ulazak u nju - redovnici trebaju dozvolu mjesnog biskupa ili mjerodavnoga redovničkog poglavara.

Kler

Kler, grčki *Κλήρος*; latinski *clerus*: *ždrijeb*), u kršćanstvu, duhovni stalež, sakralna hijerarhija (biskupi, svećenici, đakoni). U katolicizmu mu pripadaju svi oni koji su primili prvu tonzuru, odnosno po novom Zakoniku kanonskog prava (1983.) red đakona. Klerikom može postati samo muškarac. Kler se dijeli na svjetovni i redovnički. U ranom kršćanstvu »klerik« je predstojnik zajednice (prezbiter), uzor ostalim vjernicima. Od III. st. kler je poseban duhovni stalež koji se službom i ovlastima razlikuje od laika. Strogu razliku među njima uspostavio je Tridentski koncil (1545.-63.). Drugi vatikanski koncil (1962.-65.) ponovno govorio o zajedničkom poslanju klera i laika. Iako naglašava razliku među njima, daje odgovarajuće značenje apostolatu laika. Stupanjem u klerički stalež pojedinac postaje članom biskupije ili redovničke zajednice (inkardinacija) te preuzima određene dužnosti (propovijedanje, molitva časoslova) i način života (celibat) u Crkvi.

klerička odjeća

Klerička odjeća, odjeća što je nose pripadnici klera. Svjetovni svećenici nose talar (reverendu) i na glavi biret, a redovnici odjeću svog reda, obično habit s kukuljicom i pascem. Hijerarhijski kler ima i stalešku odjeću: biskup mocetu i soli deo, a kardinal još i plašt te šešir.

NAŠI POKOJNI

ŽELJKO GRGANIĆ,

PU brodsko - posavska, Lipik, 6. prosinca 1991.

JOZO PETAK,

PU bjelovarsko - bilogorska, Pakrac, 7. prosinca 1991.

ZVONKO STANIĆ,

PU brodsko - posavska, Nova Gradiška, 8. prosinca 1991. (umro)

PERA ŠNJARIĆ,

PU ličko - senjska, Čanak, 10.12.1991.

DAMIR BABUK,

PU virovitičko - podravska, Pakrac, 11. 12. 1991.

SLAVKO JAGARINAC,

PU virovitičko - podravska, Pakrac, 11. 12. 1991.

ZLATKO KLIČEK,

PU bjelovarsko - bilogorska, Prekopakra, 11. 12. 1991.

PETAR RANOGLAJEC,

PU bjelovarsko - bilogorska, Velika Barna, 11. 12. 1991.

DAMIR SALOPEK,

PU virovitičko - podravska, Pakrac, 11. 12. 1991.

DARKO STRUGAR,

PU virovitičko - podravska, Pakrac, 11. 12. 1991.

DAMIR AUGUSTINOVIĆ,

PU brodsko - posavska, Suicid, 12. 12. 1991.

ŽELJKO RAF,

PU sisačko - moslavačka, Gračanica, 12. 12. 1991.

MILAN MRLA,

PU ličko - senjska, Čanak, 12.12.1991.

DAMIR ŠOŠA,

PU zadarska, Kruševo, 12.12.1991.

POČIVALI U MIRU!